

Kommunebilde for Midtre Gauldal kommune 2021

Et grunnlag for dialog mellom Midtre Gauldal kommune og Statsforvalteren i Trøndelag

1 Innledning

Statsforvalteren i Trøndelag søker kunnskapsbasert dialog med kommunene i fylket. Derfor legger *kommunestatistikken* og *kommunebildene*, sammen med *Statsforvalterens kommunebesøk*, viktige premisser for dialogen. *Kommunebildene* gjengir embetets «bilde» og inntrykk av kommunen, både av kommunen som helhet og av enkelttjenester og forvaltningsområder.

Kommunebildene utarbeides i forbindelse med *Statsforvalterens kommunebesøk* og danner grunnlaget for dialogen i disse møtene. Bildene kan bli justert i etterkant av besøket, basert på dialogen med kommunen. Etter besøkene publiseres bildene på Statsforvalterens nettside.

Etter denne innledningen, presenteres et utvalg av faktabasert informasjon om den aktuelle kommunens geografi, befolkning, bo- og arbeidsmarked og den kommunale organisasjonen i kapittel 2. Kapittel 3 gjengir Statsforvalterens hovedbilde av den aktuelle kommunen ut fra et bredt samfunnsperspektiv og med bakgrunn i vårt bilde av kommunens tjeneste- og forvaltningsområder. Dette er blant annet basert på analyser, statistikk, utførte tilsyn, eventuelle klagesaker og dialog med kommunen. Kapitlet oppsummerer også trafikklysvurderingene (som utdypes i kapittel 4), samt en liste med tema Statsforvalteren ønsker dialog om under *Statsforvalterens kommunebesøk*.

Kapittel 4 har følgende gjennomgående innhold og struktur i de temavise delkapitlene:

- **Fokusområder** – angir med utgangspunkt i statlige forventninger, politikk og vår kjennskap til kommunen, hvilke områder som Statsforvalteren i et forvaltnings- og utviklingsperspektiv vil legge særlig vekt på i dialogen om de enkelte tjeneste- og forvaltningsområdene.
- **Sentrale nøkkeltall** – gjengir relevant statistikk som gir et overordnet bilde av tjeneste- eller forvaltningsområdet sett opp mot fokusområdene eller området som helhet. Med mindre annet er oppgitt er nøkkeltallene hentet fra SSB. Utfyllende statistikk for de ulike områdene finnes i Kommunestatistikken.
- **Statsforvalterens bilde av området** – gjengir Statsforvalterens inntrykk av tjeneste- eller forvaltningsområdet for kommunen som organisasjon sett opp mot fokusområdene, herunder:

	Vesentlig informasjon for helhetsbildet
	Styrker og muligheter
	Svakheter, utfordringer og sårbarhet
	Framtidsperspektivet – utfordringsbildet og handlingsrom
 Farge	Det benyttes trafikklys for å visualisere Statsforvalterens inntrykk av tjeneste- eller forvaltningsområdet som helhet. Trafikklysene gjengir vår vurdering med tanke på <u>kvalitet, sårbarhet og bærekraft</u> per dags dato, og i hvilken grad det er indikasjoner på avvik eller risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Vurderingen gjengis med fargene rød, gul og grønn for hhv. svak, middels eller god . Sammen med trafikklyset gis det en kort tekstlig oppsummering og begrunnelse.

- **Sentrale tema** – tema/forhold som det vil være særlig aktuelt å følge opp i den sektorvise dialogen mellom kommunen og Statsforvalteren eller i kommunens eget utviklingsarbeid. *Det legges ikke opp til en omfattende dialog om de enkelte oppfølgingspunktene i kapittel 4 under Statsforvalterens kommunebesøk.*

Innhold

1	Innledning.....	1
2	Kort om kommunen	3
2.1	Befolkning.....	3
2.2	Bo- og arbeidsmarked	4
3	Statsforvalterens hovedbilde av kommunen.....	5
	Sentrale tema og dialogpunkt	7
4	Statsforvalterens bilde av tjeneste- og forvaltningsområder.....	9
4.1	Kommunal planlegging	9
4.2	Kommunal økonomi	10
4.3	Samfunnssikkerhet og beredskap.....	11
4.4	Folkehelse	12
4.5	Omsorgstjenestene	13
4.6	Kommunehelsetjenesten	14
4.7	Sosialtjenesten	15
4.8	Integrering og kvalifisering	16
4.9	Barnehage	17
4.10	Grunnskole	18
4.11	Barnevern	19
4.12	Klima og miljø.....	20
4.13	Landbruk.....	21
4.14	Reindrift	22

Kommunevåpenet (godkjent i 1982) har tre sølv kors samlet i form av et gaffelkors mot en grønn bakgrunn; motiver illustrerer dal- og elvemøter i kommunen.

2 Kort om kommunen

Midtre Gauldal kommune¹ ligger Gauldalen sør i fylket, og grenser i sørvest mot Rennebu, i vest mot Orkland, i nord mot Melhus, i nordøst mot Selbu, i øst mot Holtålen og Os og i sør mot Tynset. Kommunen ble dannet i 1964 ved sammenslutning av de tidligere kommunene Støren, Singsås, Soknedal og Budal. Kommunen omfatter deler av Gaulas dalføre, sidedalene mot sør, Soknedalen, Budalen og Fordalen samt skog- og fjellstrekninger omkring.

Bosetningen ligger i dalene, og ca 38 prosent av befolkningen bor i administrasjonssenteret Støren der Soknedalen og Gauldalen møtes, fem kilometer sør for kommunegrensen. Det er fremdeles aktivitet og identitet knyttet til de tidligere kommunesentrene i Soknedal og Singsås. Kommunen har i etterkrigstida hatt nedgang i folketallet fra 6729 i 1951 til et bunnivå med 5761 innbyggere i 1998, og deretter en forsiktig oppgang.

Midtre Gauldal må betegnes som en industrikommune ved at 21,0 % av arbeidsplassene i kommunen er knyttet til industrivirksomhet. Det er en betydelig høyere andel enn snittet for Trøndelag på 7,8 %. En stor andel av disse er imidlertid innen næringsmiddelindustrien – det vil i hovedsak si Norsk Kylling. Bygg og anlegg er en annen stor næring i kommunen. Med en økning på hele 210 sysselsatte eller 89,0 % siden 2010, er hele 14,6 % av de sysselsatte i kommunen knyttet til denne næringen (fylkessnittet er 8,9 %). Jord- og skogbruk er fortsatt viktige næringer, hvor jordbruket har hovedvekt på storfehold, sau og fjørfe. Sammen med nabokommunene Melhus og Orkland er kommunen den største skogbrukskommunen sør i Trøndelag, og skogen gir grunnlag for en betydelig sagbruks- og trevareindustri.

Midtre Gauldal kommune

Visjon: Kreativ og raus

Ordfører: Sivert Moen (Sp)

Varaordfører: Bjørn Egil Enge (H)

Politisk organisering: Formannskap og 2 hovedutvalg

Kommunestyret: 25 representanter: 10 Sp, 7 Ap, 4 Bygdelista for MG, 2 H, 1 Frp, 1 KrF

Valgdeltakelse: 63,6 % (kommunestyrevalget i 2019)

Kommunedirektør: Alf-Petter Tenfjord

Administrativ organisering: 2-nivåmodell

Kommunestruktur: Midtre Gauldal kommunestyre fattet den 25. april 2016 følgende flertallsvedtak (17 mot 16 stemmer): Midtre Gauldal kommunestyre vedtar å slutte seg til vedtak fattet i Skaun kommunestyre 21. april og ønsker å møte kommunene Skaun og Melhus for å forhandle fram en intensjonsavtale om sammenslåing av kommunene.

Interkommunalt samarbeid: Kommunen deltar i totalt 30 interkommunale ordninger, hvorav 3 ordninger der kommunen selv ivaretar vertskommuneansvaret.

2.1 Befolkning

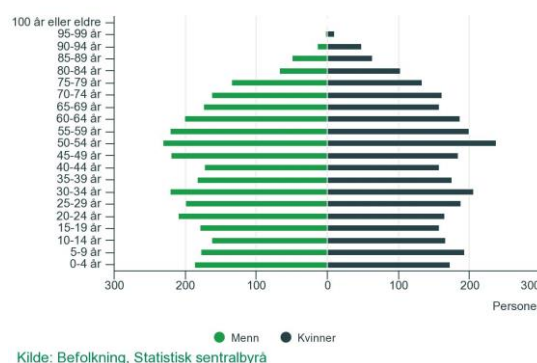
Ved inngangen til 2021 var det registrert 6 243 innbyggere i kommunen, en økning på 5 innbyggere siden årsskiftet 2019-2020. I økningen lå det et fødselsoverskudd på 7

¹ Store Norske Leksikon og Samfunnsmessig konsekvensanalyse Midtre Gauldal - Konsekvenser av flyttingen av Norsk Kylling (rapport TRFK 05.11.20).

personer, en netto innvandring på 26 person og en netto innenlandsk utflytting på 28 personer. Kommunen hadde en samlet befolkningsøkning på 21 i 2018, en nedgang på 8 i 2019 og en økning på 15 i 1. kvartal 2021.

Diagrammet viser antall personer i ulike aldersgrupper i kommunen, fordelt på menn og kvinner ved inngangen til 2021. SSB sin befolkningsframskriving fra 2020² viser en forventet folkemengde på 6 269 i 2030 og 6 495 i 2050. Forsørgerbrøken for eldre (antallet over 64 år relativt til antallet 20-64 år) var ved inngangen av 2020 på 0,36 og forventes å øke til 0,59 i 2050. Tilsvarende tall for landet er hhv. 0,30 og 0,51. Andelen innvandrerbefolkning i kommunen er 14,2 %³.

Aldersfordeling for innbyggerne i kommunen

Kilde: Befolkning, Statistisk sentralbyrå

2.2 Bo- og arbeidsmarked

Midtre Gauldal er i en felles BA-region sammen med kommunene i trondheimsregionen. I 2020 var det 3 049 sysselsatte personer (15-74 år) med arbeidssted i kommunen. Av disse var 2 287 bosatt i kommunen, 379 bosatt i Melhus, 164 i Trondheim, 48 i Rennebu, 36 i Orkland og 26 i Holtålen. Av de 3 298 sysselsatte som var bosatt i kommunen, var det 436 som pendlet til Trondheim, 187 til Melhus, 86 til Rennebu, 55 til Røros og 36 til Oslo. Arbeidsplassdekningen⁴ i kommunen var samme år på 92,4 %.

Diagrammet viser hva innbyggerne med bosted i kommunen arbeidet med ved inngangen til 2021. Andelen sysselsatte i privat sektor og offentlige foretak utgjør 73,0 % av de sysselsatte i kommunen (2019). Landsgjennomsnittet lå på 68,0 %. Av kommunens befolkning over 16 år er det 52,0 % (37,0 % i landet) som har fullført videregående skole, 2,8 % (3,0) som har fagskole, 15,7 % (24,3) som har 4-årig høyere utdanning og 3,5 % (10,3) som har høyere utdanning på mer enn 4 år.

Hva innbyggerne jobber med

Kilde: Sysselsetting, registerbasert, Statistisk sentralbyrå

Sentrale nøkkeltall	MG	Landet
Helt arbeidsledige i pst. av arbeidsstyrken per 30.04.21 (antall i parentes) ¹	1,9 (64)	4,0
Mottakere av uføretrygd i pst. av befolkningen 18-67 år per 31.03.21 (antall i parentes) ¹	11,1 (426)	10,5
Lønnstakere med legemeldt sykefravær i pst. av arbeidstakere i alt per 31.12.20 (antall i parentes)	7,7 (226)	6,6

1) Kilde NAV

² MMMM-alternativet (middels nasjonal fruktbarhet, levealder, innenlands flytting og innvandring)

³ Innvandrere omfatter førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn og andregenerasjonsinnvandrere.

⁴ Sysselsatte som arbeider i kommunen som andel av sysselsatte som bor i kommunen.

3 Statsforvalterens hovedbilde av kommunen

Denne delen gjengir Statsforvalteren i Trøndelag sitt hovedbilde av kommunen ut fra et bredt samfunnsperspektiv og med bakgrunn i vårt bilde av kommunens tjeneste- og forvaltningsområder i kapittel 4.

Statsforvalterens bilde av kommunen	
i	<ul style="list-style-type: none"> Norsk kylling flytter sin fabrikk til Orkanger i løpet av høsten. Ifølge en rapport fra fylkeskommunen står Norsk kylling for ca 25 % av driftsinntektene og 18 % av lønnsutbetalingene fra det private næringslivet i kommunen. Bedriften har 290 ansatte og det er forventet en sysselsettingsnedgang på hele 14 % som følge av flyttingen. Kommunen er i prosess for å få status som omstillingskommune. Endring i demografi - forsørgerbrøken for eldre (antallet over 64 år relativt til antallet 20-64 år) var ved inngangen av 2020 på 0,36 og forventes å øke til 0,59 i 2050. I planstrategien for 2019-2023 legges det opp til å revidere kommuneplanens samfunnsdel. Revisjon av kommuneplanens arealdel ble påbegynt i 2019, men er ikke slutført. Interkommunalt samarbeid om plankontoret på Berkåk sammen med 4 andre kommuner. Pågående mulig grensejusteringssak med Holtålen kommune.
+	<ul style="list-style-type: none"> Kommunen vurderes å ha god oversikt, kompetanse og kapasitet når det gjelder kommunal planlegging God likviditet, selv med noe svekkelse de siste årene Kommunen synes å ha god oversikt over risiko- og sårbarhetsbildet i kommunen. Lavt frafall i videregående skole og et stort antall elever trives på skolen. Kommunen har jobbet med strategi for fremtidens helse – og omsorgstjenester, som særlig retter seg mot den eldre befolkningen. Kommunen har god dekning av lege og har frisklivsentral. I tillegg er de i gang med styrking av helsestasjonsarbeidet. Andelen personer med innvandrerbakgrunn som lever i husholdninger med vedvarende lavinntekt, ligger tydelig under landsnittet og andelen sysselsatte er høy. Antall barnehager som oppfyller bemanningsnormen har økt betraktelig det siste året. Godt engasjement fra kommunen i forhold til Gaula, og spesielt prosjektet Helhetlig tiltaksplan for Gaula. Kommunen har stor bevissthet rundt ras og stabilitet på skogarealene, og har tatt tak i det gjennom sin saksbehandling.
!	<ul style="list-style-type: none"> Svakt netto driftsresultat de 2 siste årene og økende og noe høy netto lånegjeld med tilhørende økende og høy netto renteesponering. Kommunen bør iverksette revisjon av planverket slik at samfunnssikkerhet og beredskap «går som en rød tråd» gjennom kommunens planverk. Det bør utarbeides mål for arbeidet og plan for oppfølging. Helhetlig ROS-analyse må revideres. Ungdommer scorer lavt på fornøydhet med lokalmiljø. Kommunen har få legetimer pr beboer i sykehjem.

	<ul style="list-style-type: none"> • Har lav kapasitet i tjenestene til personer med rusavhengighet og psykiske utfordringer. • Bekymring knyttet til om innbyggerne får helhetlige og koordinerte tjenester, noe som er viktig i arbeidet med å forebygge utenforskap. • Resultater fra nasjonale prøver, de siste årene, viser at det er en stor andel elever i Midtre Gauldal som befinner seg på det laveste mestringsnivået. • Barnevernstjenesten har få ansatte, og har mange barn med hjelpetiltak. Det vil være krevende å ha en tilstrekkelig bred tiltaksvifte i en såpass liten tjeneste. Hendelsesbasert tilsyn har avdekket omfattende lovbrudd. • Manglende tiltak mot fremmede arter og manglende oppdatering av Grunnforurensningsdatabasen. • Midtre Gauldal er en stor jordbruks- og skogbrukskommune med en stor saksmengde på alle fagområdene innenfor landbruksområdet. En så fullstendig utskifting av bemanning som man har hatt, setter store krav til kommunens system for internkontroll.
	<ul style="list-style-type: none"> • Revisjon av kommuneplanens samfunnsdel vil gi kommunen et strategisk verktøy for å prioritere langsiktig også med tanke på fremtidige demografiutfordringer. • Det er viktig at kommunen følger endringer i befolkning, demografi og rammebetingelser nøye for å kunne iverksette nødvendige tiltak i tide, og således opprettholde ønsket handlingsrom og bærekraft. Kommunen er allerede i en omstillingsprosess for å styrke bærekraft og økonomiske handlingsrom. • Overvekt i befolkningen, rus blant ungdom og ungdommens psykiske helse ansees å være hovedutfordringer for folkehelsearbeidet de kommende årene. • Det knytter seg risiko for, og knapphet på, helsepersonell i fremtiden. Mange helsefagarbeidere er over 55 år. • Kommunen bør sikre at det utarbeides temaplaner eller at områdene; rus og psykisk helse, habilitering og rehabilitering innlemmes i «strategi for fremtidens helse og omsorgstjenester mot 2030» • I tider med endringer i arbeidslivet er tilbud om supplerende norskopplæring og annen grunnleggende kvalifisering viktig for personer med innvandrerbakgrunn. • Barneverntjenesten har behov for å øke kompetansen med tanke på kommende kompetansekrav og være forberedt på det økte ansvaret som kommer med barnevernsreformen/oppvekstreformen. • Vi nå er inne i FN's tiår for naturrestaurering, kommunen bør se etter områder som bør restaureres og tilbakeføres mot naturtilstand. • For å tilfredsstille løsdriftskravet, må det til en fornyelse i mange fjøs. Dette kan gi utfordringer knyttet til å beholde melkeproduksjonen og å beholde seterdriften. • Kommunalt planarbeid er kommunens hovedverktøy når det gjelder å ivareta reindriftens arealbehov. Det er viktig at Trollheimen sijte gis mulighet til medvirkning ift. arealbruken i beiteområdet.
Statsforvalterens vurdering av enkeltområder	
<p>1 Rød</p>	<p>Området samfunnssikkerhet og beredskap anses som svakt med hensyn til kvalitet og/eller sårbarhet og bærekraft. Det kan være indikasjoner på betydelige avvik eller høy risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Begrunnelse for trafikklysvurderingen på det enkelte området ligger i delkapitlene i kapitel 4.</p>

<p style="text-align: center;">9</p> <p>Gul.</p>	<p>Områdene kommunal økonomi, folkehelse, omsorgstjenestene, sosialtjenesten, barnehage, grunnskole, barnevern, klima og miljø og landbruk og anses som middels med hensyn til kvalitet og/eller sårbarhet og bærekraft. Det kan være indikasjoner på mindre avvik eller middels risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Begrunnelse for trafikkløysvurderingen på det enkelte området ligger i delkapitlene i kapittel 4.</p>
<p style="text-align: center;">4</p> <p>Grønn</p>	<p>Områdene kommunal planlegging, kommunehelsetjenesten, integrering og kvalifisering og reindrift anses som gode med hensyn til kvalitet og/eller sårbarhet og bærekraft. Det er ikke indikasjoner på avvik eller risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Begrunnelse for trafikkløysvurderingen på det enkelte området ligger i delkapitlene i kapittel 4.</p>

Sentrale tema og dialogpunkt

Koronapandemien

Midtre Gauldal kommune har under koronapandemien vært rimelig forskånet for smitteutbrudd, men fikk et vesentlig utbrudd etter påske 2021. Statsforvalterens oppfatning er at kommunen håndterte dette utbruddet på en meget god måte.

1. Hvordan vurderer kommunen status i dag?
2. Hvilke områder opplever kommunen som spesielt utfordrende?

Kommunens rolle som samfunnsutvikler

Det stilles store krav og forventninger til kommunen som samfunnsutvikler, og gode og oppdaterte planverk, i form av både kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, er viktig for utviklingen av lokalsamfunnet. Gode planprosesser kan også bidra til å utvikle dialogen med ulike interessenter og sikre lokaldemokratiet. Kommunene må også ha mål og oppdaterte planer for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap. ROS (Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse) skal være revidert i løpet av siste år.

1. Kommunen har et ekstra fokus på helhetlig samfunnsutvikling blant annet i lys av at Norsk Kylling flytter. En flytting som vil påvirke kommunens næringsliv, befolkningsutvikling og demografi sammen med den underliggende demografiendringen vi er på vei inn i. Hvordan vil dette påvirke kommunens rolle som tjenesteyter, samfunnsutvikler og demokratisk arena?
2. Revisjon av kommuneplanens arealdel synes å være satt på vent. Hva er status og videre plan for revisjon av denne? Samfunnsdelen skal revideres innen 2023. Hva er status og hvordan legger kommunen opp arbeidet med denne planen?
3. Kommunens rapportering til DSB's kommuneundersøkelser viser mangler både i plan for oppfølging av arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap, helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse og beredskapsplan. Hva er status for dette arbeidet, og hvordan skal dette innarbeides i kommunens overordnede planverk?
4. Midtre Gauldal er en stor jord- og skogbrukskommune. Hvordan vil kommunen følge opp kravet med tilfredsstillende foryngelse i årene fremover?
5. Kommunen deltar i et samarbeid med flere andre kommuner om «Felles kunnskapsgrunnlag for beitebruken i Trollheimen». Hva er status for dette arbeidet og hvilke utfordringer står kommunen ovenfor?
6. Vi er inne i FN's tiår for naturrestaurering. Har kommunen planer for områder som bør restaureres og tilbakeføres mot naturtilstand? Hva er status i forbindelse med kartlegging av naturverdier og overvåking av vannforekomster i kommunen?

Kommunens rolle som tjenesteyter

Kommunen har i sin rolle som tjenesteyter ansvar for kvalitet i tjenestene, effektiv bruk av samfunnets ressurser og likeverdighet. Vi er inne i en tid hvor demografiske endringer vil påvirke både tjenestebehov og tilgang på arbeidskraft. I tillegg er forebygging av utenforskap og barn og unges oppvekstvilkår løftet som er viktig.

1. Midtre Gauldal har en liten barnevernstjeneste, noe som kan være sårbart med tanke på kommende oppvekstreform/barnevernsreform. Hva er status i kommunens arbeid med reformen? Hvordan vil kommunen sikre god kvalitet, bærekraft og forvaltning av disse tjenestene?
2. Statsforvalteren er noe bekymret for om innbyggere får helhetlig og koordinerte sosialtjenester, noe som er svært viktig for å forebygge utenforskap. Hvordan jobber kommunen med systematisk samarbeid og tverrsektoriell tilnærming til dette?
3. Hvordan arbeider kommunen for å sikre tilstrekkelig kapasitet og kompetanse i kommunens tjenestetilbud, generelt og spesifikt innen omsorgstjenestene?

Styring og forvaltning av kommunen

Kommuneplanens areal og samfunnsplan er sammen med kommunens internkontroll sentrale verktøy for langsiktig planlegging, prioritering og styring av kommunen. Det samme gjelder budsjett og økonomiplanleggingen, for å sikre en bærekraftig forvaltning av kommunens økonomiske ressurser.

1. Hvilke strategier og planer har kommunen for å sikre god økonomisk bærekraft og handlingsrom framover?
2. Hvordan jobber kommunen for å utvikle kommunens internkontroll?

En stor del av kommunes oppgaver og tjenester løses i dag gjennom interkommunalt samarbeid, enten i vertskommunesamarbeid eller andre ordninger. Vi viser her også til rapporten «Interkommunalt samarbeid i Trøndelag», NIVI analyse, februar 2021.

1. Hvordan sikrer kommunen seg tilstrekkelig styringsinformasjon om tjenestene de løser interkommunalt?
2. Hvilke tjenesteområder ser kommunen det naturlig å samarbeid om for å sikre gode tjenester og samfunnsutvikling i tiden fremover?

4 Statsforvalterens bilde av tjeneste- og forvaltningsområder

Denne delen gjengir Statsforvalteren i Trøndelag sitt inntrykk av kommunen som tjenesteyter eller forvalter på enkeltområder, herunder styrker og svakheter, utfordringsbilde og handlingsrom, sett opp mot statlige forventninger, politikk og Statsforvalterens kjennskap til kommunen.

4.1 Kommunal planlegging

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Oppfølging av nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, vedtatt 14. mai 2019. • Avveininger ut fra hensyn til samordnet areal- og transportplanlegging, barn- og unge, produksjonsgrunnlaget for jord- og skogbruk, herunder beiteressursene, naturmangfold/naturverdier, landskap, friluftsliv og strandsoneforvaltning. • Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Dispensasjoner fra plan (antall)	22	17	IA
Reguleringsplaner vedtatt (antall)	8	17	IA
Kommuneplanens arealdel sist vedtatt (årstall)	IA	2010	IA
Kommuneplanens samfunnsdel sist vedtatt (årstall)	IA	2015	IA
Statsforvalterens bilde av området			
	Overordnet planverk er fra henholdsvis 2010 og 2015 og vurderes å ha behov for rulling. I planstrategien for 2019-2023 legges det opp til å revidere kommuneplanens samfunnsdel. Det er en nedgang i antall dispensasjonssøknader fra 2019 til 2020. Relativ stor aktivitet med 10 planer i 2019 og 8 planer i 2020 sendt på høring. Kommunen deltar i interkommunalt samarbeid om plankontoret på Berkåk sammen med 4 andre kommuner.		
	Høyt aktivtetsnivå på plansiden, med et godt fagmiljø som har god kompetanse.		
	Revisjon av kommuneplanens arealdel påbegynt i 2019 med vedtatt planprogram 12.08.2019. Statsforvalteren har ikke registrert aktivitet i forhold til revisjon siden.		
	Revidert samfunnsdel vil gi ett godt grunnlag for fremtidige mål og utfordringer som konkretiseres gjennom tiltak i kommuneplanens handlingsdel og i økonomiplanen.		
 Grønn	Midtre Gauldal vurderes å ha god oversikt, kompetanse og kapasitet når det gjelder kommunal planlegging. Revisjon av kommuneplanens samfunnsdel vil gi kommunen et strategisk verktøy for å prioritere langsiktig også med tanke på fremtidige demografiutfordringer.		
Sentrale tema			
1. Revisjon av kommuneplanens arealdel synes å være satt på vent. Er dette bevisst for å avvende revisjon av kommuneplanens samfunnsdel?			

4.2 Kommunal økonomi

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> Økonomisk handlingsrom og bærekraft. Økonomistyring. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020 ¹
Netto driftsresultat i pst. av brutto driftsinntekter	0,1	0,7	2,4
Arbeidskapital ² i pst. av brutto driftsinntekter	17,6	16,9	22,7
Netto renteesponering i pst. av brutto driftsinntekter	52,8	56,7	47,9
Fri egenkapital drift i pst. av brutto driftsinntekter	6,8	5,5	11,7
Skatt i pst. av landsgjennomsnittet	71,5	73,1*	100,0
1) Landet uten Oslo, foreløpige tall 2) Ekskl. premieavvik *) Foreløpig beregning			
Statsforvalterens bilde av området			
	I inntektssystemet for 2021 er kommunens utgiftsbehov beregnet til å være 9,4 % høyere enn gjennomsnittskommunen (8,3 % i 2020). Kommunen har innført eiendomsskatt i hele kommunen med en generell eiendomsskattesats på 7,0 promille (3,0 for bolig- og fritidseiendommer). Årsregnskapet for 2019 viste at 367,9 mill. kr ble fordelt til drift og at regnskapet ble oppgjort i balanse. Med bakgrunn i vesentlig merforbruk på rammeområde 7 Eiendom og kommunalteknikk, tok revisor forbehold i sin konklusjonene om budsjettet. Kommunen var registrert i ROBEK i perioden 2004-2006. Økonomireglement og finansreglement ble vedtatt i forbindelse med budsjettbehandlingen for 2021.		
	God egenfinansieringsgrad God likviditet, selv med noe svekkelse de siste årene		
	Svakt netto driftsresultat de 2 siste årene. Økende og noe høy netto lånegjeld med tilhørende økende og høy netto renteesponering. Noe lav og nedadgående fri egenkapital		
	Kommunen er i en omstillingsprosess for å styrke kommunens bærekraft og økonomiske handlingsrom. Det innføres nye måltall og investeringene i innværende planperiode holdes på et minimum.		
 Gul	Med bakgrunn i de mest sentrale nøkkeltallene for kommuneøkonomi, og at kommunen er i en prosess for å styrke eget handlingsrom og bærekraft, vurderes kommunens økonomiske stilling som middels. Det er viktig at kommunen følger endringer i befolkning, demografi og rammebetingelser nøye for å kunne iverksette nødvendige tiltak i tide, og således opprettholde ønsket handlingsrom og bærekraft.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> Hvordan vil kommunen arbeide framover for å ha god økonomiske bærekraft? Hvilke tiltak vil kommunen iverksette for møte utfordringer knyttet til demografi? 			

4.3 Samfunnssikkerhet og beredskap

Fokusområder		
<ul style="list-style-type: none"> Kommunen skal ha mål og plan for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) skal være revidert i løpet av de siste 4 år Overordnet beredskapsplan skal være revidert i løpet av siste år Skal ha gjennomført eller deltatt på øvelse i løpet av siste 2 år Helhetsbilde basert på DSB kommuneundersøkelse 2021, samt vurdering etter tilsyn mv. 		
Sentrale nøkkeltall	2021	Landet 2021
Helhetlig ROS-analyse sist revidert (årstall)	2016 el. tidligere	IA
Overordnet beredskapsplan sist revidert (årstall)	2020	IA
Siste gang gjennomført eller deltatt på øvelse	2019	IA
Poeng i DSB kommuneundersøkelse/kommunetrappa (maks 37 poeng)	26*	IA
* Meget ufullstendige besvarelser i DSB's kommuneundersøkelser siste to år gir dårligere «score» enn nødvendig		
Statsforvalterens bilde av området		
	Kommunen synes å ha god oversikt over risiko- og sårbarhetsbildet i kommunen, men kommunen har dårlig dokumentasjon på sitt arbeid, både når det gjelder mål og plan for oppfølging av arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap. Midtre Gauldal kommune har under koronapandemien vært rimelig forskånet for smitteutbrudd, men fikk et vesentlig utbrudd etter påske 2021. Statsforvalterens oppfatning er at kommunen håndterte dette utbruddet på en meget god måte.	
	Som nevnt ovenfor har kommunen god oversikt over risiko- og sårbarhetsbildet i kommunen. Kommunens beredskapsplan er sist revidert i 2020, er innholdsrik og det er utarbeidet gode tiltakskort. Kommunen øver sin beredskapsorganisasjon årlig gjennom Statsforvalterens SODD-øvelser. Kommunedirektøren i Midtre Gauldal kommune er sikkerhetsklarert.	
	Lov om kommunal beredskapsplikt krever at mål for samfunnssikkerhetsarbeidet skal være gjennomgående i kommunenes overordnede planverk. Mye av det overordnede planverket i Midtre Gauldal kommune er av eldre dato og samfunnssikkerhet og beredskap er ikke noe gjennomgående tema i disse planene.	
	Kommunens rapportering til DSB's kommuneundersøkelser viser mangler både i plan for oppfølging av arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap, helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse og beredskapsplan. Det er nok både feilrapportering og ufullstendig rapportering fra kommunen som er årsak til dette.	
 Rød	Innenfor samfunnssikkerhet og beredskap har Midtre Gauldal mangler i sine planer. Kommunen bør iverksette revisjon av planverket slik at samfunnssikkerhet og beredskap «går som en rød tråd» gjennom kommunens planverk. Det bør utarbeides mål for arbeidet og plan for oppfølging. Helhetlig ROS-analyse må revideres. Veileder til helhetlig ros-analyse i kommunene er et godt verktøy å benytte under dette arbeidet.	
Sentrale tema		
<ol style="list-style-type: none"> Kommunens håndtering av Covid-19 og smitteutbrudd etter påske 2021 Mål for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap og plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet Plan for revisjon av kommunens overordnede planverk 		

4.4 Folkehelse

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> Kommunens fokus på folkehelse skal gjenspeiles i all planlegging. Satse på forebyggende tilbud med fokus på deltakelse, aktivitet og mestring. Psykisk helse og forebyggende rusarbeid skal være inkludert som en likeverdig del folkehelsearbeidet. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Andel som trener sjeldnere enn ukentlig (%), oppgitt ved sesjon (2 års gj.snitt 2018-2019)	30	-	25
Overvekt inkludert fedme ved sesjon/17 år, gj.snitt 4 år, 2016-2019 (%)	27 ¹	-	22 ¹
Skjermtid over 4 timer, ungdomdata 2018 (%)	45	-	31
Andel ungdom som er med i fritidsorganisasjon, ungdomdata 2018 (%)	61	-	66
1) 2016 -2019 Kilde: FHI			
Statsforvalterens bilde av området			
	Har deltatt i Program for folkehelsearbeid i Trøndelag siden 2019 samt BTI/BTS, og er Absolutt kommune. Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2030 har fire satsingsområder der folkehelse skal være et gjennomgående tema.		
	Har et lavt frafall i videregående skole, sammenlignet med landet ellers og et stort antall elever trives på skolen. Er i gang med kartlegging av friluftsområder.		
	Ungdomsundersøkelsen viser at ungdommer scorer lavt på fornøydhet med lokalmiljø.		
	Koordinering av pågående satsinger og bruk av oppdatert oversiktsdokument, vil være et viktig verktøy for å iverksette og evaluere tiltak. Likeså kan kommunene gjennom planprosessene legge til rette for en sosialt bærekraftig samfunnsutvikling jf. FNs bærekraftsmål.		
 Gul	Overvekt i befolkningen, rus blant ungdom og ungdommens psykiske helse ansees å være hovedutfordringer for folkehelsearbeidet de kommende årene.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Evaluering og oppdatering av oversiktsdokument. 2. Forankring og samhandling rundt ulike prosjekt og arbeid med barn- og unge 3. Tilrettelegging for mer fysisk aktivitet i befolkningen 			

4.5 Omsorgstjenestene

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Kommunen skal ha nødvendig kompetanse. • Kommunen tilpasser omsorgstjenestene til fremtidige behov. • Kommunen bruker planlegging som verktøy i sitt arbeid med omsorgstjenestene. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Andel innbyggere 67-79 år med dagaktivitetstilbud (%)	1.66	1.88	0.64
Andel helsefagarbeidere 55 år og eldre (%)	41.54	-	34.5
Legetimer pr uke pr beboer i sykehjem (timer)	0.25	0.25	0.60
Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjeneste (%)	47.6	43.0	29.0
Statsforvalterens bilde av området			
	Jobbet grundig og systematisk med «Strategi for fremtidens helse – og omsorgstjenester for Midtre Gauldal frem mot 2030». Tiltaksplan for 2020 er vedlagt i strategiene. Beskrivelsene av tiltakene som skisseres er stort sett lite detaljerte og uten konkrete tids- og kostnadsberegninger.		
	Kommunen har jobbet med strategi for fremtidens helse – og omsorgstjenester, som særlig retter seg mot den eldre befolkningen.		
	I 2020 er det beregnet at kommunen har 151 innbyggere med demens, mens dette vil øke til 301 i 2050. Dette kan gi utfordringer med kapasitet og kompetanse for helsepersonell.		
	Dersom kommunen skal nå målene i sin strategi, bør tiltaksplanene bli mer konkrete i årene strategien gjelder for, og inneholde økt fokus på tilbud til unge med behov for omsorgstjenester.		
 Gul	Kommunen har få legetimer pr beboer i sykehjem. Det knytter seg risiko for, og knapphet på, helsepersonell i fremtiden. Mange helsefagarbeidere er over 55 år. Dette gir risiko for hvorvidt man klare å sikre fremtidig bærekraft i omsorgstjenestene.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Konkretisering av tiltak for å nå målene i den langsiktige strategien 2. Demensarbeidet 3. Bruk av legetimer i sykehjem 			

4.6 Kommunehelsetjenesten

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Kommunen skal ha tilstrekkelig legedekning. • Kommunen skal prioritere skolehelsetjeneste og helsestasjon. • Kommunene skal ha koordinerende enhet. • Kommunene skal gi helsetjenester til personer med rusavhengighet og psykiske utfordringer. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020¹
Avtalte fysioterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	7.9	8.0	9.6
Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetj. per 10 000 innb. 0-20 år	42.1	43.9	45.7
Årsverk med videreutd. i rus per 10 000 innb.	2.6	2.6	3.3
Antibiotika resepter per 1000 innb. 0-79 år per år (antall)	55	55	54
1) Landet uten Oslo Kilde: EHL			
Statsforvalterens bilde av området			
	Deltar i legesamarbeidet med Trondheim legevaktsentral. Har samarbeid med Trondheim kommune på miljørettet helsevern.		
	Gjennomfører en styrking av forebygging og helsefremmende arbeid i helsestasjon, og har mottatt ekstra tilskudd for denne styrkingen. Har frisklivstilbud med lærings og mestringstilbud. Det er færre i Midtre Gauldal enn ellers i landet som bruker legemidler mot psykiske lidelser. Koordinerende enhets rolle skal styrkes i arbeidet med å reetablere kommunens helse og velferdskontor		
	Har lav kapasitet i tjenestene til personer med rusavhengighet og psykiske utfordringer. Midtre Gauldal har seks fastleger, hvorav ingen ledige listeplasser hos kvinnelig lege, selv om kommunen totalt sett har ledig listeplasser.		
	Kommunen bør sikre at det utarbeides temaplaner eller at områdene; rus og psykisk helse, habilitering og rehabilitering innlemmes i «strategi for fremtidens helse og omsorgstjenester mot 2030»		
 Grønn	Kommunen har god dekning av lege og har frisklivsentral. I tillegg er de i gang med styrking av helsestasjonsarbeidet.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Arbeidet for utsatte barn og unge i helsestasjon og skolehelsetjenesten 2. Habilitering og rehabilitering 			

4.7 Sosialtjenesten

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • At de sosiale tjenestene er forsvarlige og tilgjengelige for innbyggerne i kommunen. • At innbyggerne får helhetlige og koordinerte tjenester. • At det arbeides godt med å forebygge utenforskap som skyldes økonomiske og sosiale forhold blant barn og ungdom. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020¹
Antall sosialhjelpsmottakere målt opp mot antall innbyggere (antall sosialhjelpsmottakere)	2,2% (138)	2,0% (129)	2,0% (110 053)
Andel barn i familier som mottok sosialhjelp målt opp mot antall barn i kommunen (antall barn i familier som mottok sosialhjelp)	5,9% (75)	6,3% (79)	4,9% (54 994)
Andel sosialhjelpsmottakere 18-24 år målt opp totalt antall sosialhjelpsmottakere (antall sosialhjelpsmottakere 18-24 år)	17,4% (24)	15,5% (20)	19,5% (21 554)
1) Landet uten Oslo			
Statsforvalterens bilde av området			
	NAV-kontoret er åpent for planlagte møter alle dager kl. 08.00-15.30, samt for drop-in tre dager i uka kl. 10-14. Kommunen er innvilget prosjektmidler i regi av Statsforvalteren til og med april 2022, til to stillinger som skal arbeide med å utvikle de sosiale tjenestene. Målgruppene for prosjektet er ungdom, samt lavinntektsfamilier med barn under 18 år. Landsomfattende tilsyn i 2019 avdekket lovbrudd på bakgrunn av at kommunen ikke sikret tilstrekkelig samarbeid mellom barneverntjenesten og NAV. Tilsynet ble avsluttet 15.12.2020.		
	Kommunens hjemmeside gir oversiktlig informasjon om de sosiale tjenestene i NAV. I tillegg til telefonnummer til NAV kontaktsenter er det oppgitt et telefonnummer der man kan komme i direkte kontakt med NAV Midtre Gauldal. Kommunen har innført digital søknad om sosiale tjenester, og de som har behov for det kan skrive ut søknad via kommunens hjemmeside. Antall sosialhjelpsmottakere 18-24 år har hatt en svak nedgang fra 2019 til 2020, og ligger prosentvis lavere enn landet.		
	En svak oppgang fra 2019-2020 i andel barn i familier som mottok sosialhjelp målt opp mot antall barn i kommunen. Kommunen ligger noe høyere enn resten av landet. Ingen sosialhjelpsmottakere er registrert med individuell plan i perioden 2018-2020. I dialogmøte med Statsforvalteren i september-2020, opplyste kontoret at de ikke har rutiner for å tilby denne tjenesten. I samme møte kom det fram at NAV-kontoret mangler samarbeidsavtaler med flere relevante samarbeidspartnere i kommunen.		
	For å sikre samordnede og helhetlige tjenester, er det viktig å ha gode rutiner og skape samarbeid mellom ulike hjelpeinstanser i kommunen. Kommunen anbefales å være nysgjerrig på hvordan de kan videreutvikle dette arbeidet.		
 Gul	Statsforvalteren er middels bekymret for om innbyggerne får helhetlige og koordinerte tjenester, noe som er viktig i arbeidet med å forebygge utenforskap.		
Sentrale tema			
1. Systematisk samarbeid med relevante samarbeidspartnere i kommunen.			

4.8 Integrering og kvalifisering

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Skape gode arenaer for hverdagsintegrering • Godt tilpassede tilbud for barn, unge og voksne innenfor norsk som andrespråk • Arbeids- og utdanningsrettet kvalifisering av innvandrere 			
Sentrale nøkkeltall	2018	2019	Landet 2019
Skoleresultater for barn med innvandrerbakgrunn (gjennomsnittlig grunnskolepoeng etter 10. trinn; uten norskfødte med innvandrerforeldre)	-	36,6	37,4
Andel personer med innvandrerbakgrunn som er sysselsatt (%)	-	74,0	63,3
Personer i husholdninger med vedvarende lavinntekt (%-andel blant alle med innvandrerbakgrunn. 2018)	19,7	-	27,5 ¹
1) 2018			
Kilde: imdi.no – Statistikk. Personer med innvandrerbakgrunn omfatter både arbeidsinnvandrere, familieinnvandrede og flyktninger. For prosentvis fordeling mellom disse gruppene - se imdi.no			
Statsforvalterens bilde av området			
	Andelen personer med innvandrerbakgrunn i kommunen (inkl. norskfødte barn med innvandrerforeldre) utgjør 14,0 % (fylkessnitt 12,7 %; 2020-tall). 60,0 % av denne delen av befolkningen er arbeidsinnvandrere (fylkessnitt 27,9 %).		
	En stor andel fireåringer med innvandrerforeldre går i barnehagen (90,9 %). Andelen bosatte flyktninger i introduksjonsprogrammet som går over i arbeid eller utdanning etter programmet, er svært høy (71,4 %).		
	Yrkeskompetanse er et viktig grunnlag for en varig og stabil tilknytning til arbeidslivet. Enkelte innvandrere kan også ha behov for supplerende grunnopplæring (grunnskoleopplæring for voksne) for å oppnå den.		
	I tider med endringer i arbeidslivet er tilbud om supplerende norskopplæring og annen grunnleggende kvalifisering viktig for personer med innvandrerbakgrunn. Slike tiltak kan forbygge utenforskap og langvarig avhengighet av offentlige ytelser på sikt.		
 Grønn	Andelen personer med innvandrerbakgrunn som lever i husholdninger med vedvarende lavinntekt, ligger tydelig under landssnittet og andelen sysselsatte er høy. Mange bosatte flyktninger går over til arbeid og/eller utdanning etter endt programtid.		
Sentrale tema			
1. Vurdere å etablere kvalifiserende tilbud for personer med innvandrerbakgrunn som har en svak tilknytning til arbeidsmarkedet eller som står utenfor arbeidslivet.			

4.9 Barnehage

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Barnehager med høy kvalitet som ivaretar barnas behov for omsorg og lek, og fremmer læring og danning • Et tilgjengelig barnehagetilbud for alle barn 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Barnehagedekning: Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år	92,8 %	94,1 %	92,7 %
Pedagognorm: Andel barnehager som oppfyller pedagognormen uten dispensasjon (%)	57,1 %	85,7 %	68,8 %
Antall barn per ansatt	5,5	5,8	5,7
Antall dispensasjon fra utdanningskravet (pedagogisk leder)	0	0	1409
Statsforvalterens bilde av området			
	Midtre Gauldal kommune har 7 barnehager, 2 av dem er private. 3 av barnehagene er lokalisert sammen med skole. De 3 største er lokalisert i/ved kommunesenteret. Det er 345 barn i barnehagene, 115 barn 0-2 år og 230 barn 3-5 år. Andel barne- og ungdomsarbeidere er 38 %, landsgjennomsnittet er 22 %. Andel menn i barnehage er 8,3 %, landsgjennomsnitt er 9,8 %. Barnehagene i Midtre Gauldal deltar i kompetanseutvikling i regionalt nettverk i Gauldalsregionen.		
	Kommunen samordner tiltak innen IBSM (inkluderende barnehage- og skolemiljø) og REKOM (regional ordning for kompetanseutvikling i barnehagen) og jobber systematisk på alle nivå.		
	En barnehage oppfyller ikke pedagognormen, og har heller ikke dispensasjon fra pedagognorm eller utdanningskrav. Lange åpningstider i barnehagene i oppvekstsentrene slår ut på lav bemanningstetthet.		
	Antall barnehager som oppfyller pedagognormen er stigende.		
 Gul	Midtre Gauldal kommune jobber godt med kompetanseutvikling. Antall barnehager som oppfyller bemanningsnormen har økt betraktelig det siste året, en barnehage oppfyller ikke bemanningsnormen og har ikke dispensasjon fra pedagognorm eller utdanningskrav.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Hvordan vil myndigheten legge opp arbeidet med å veilede og påse barnehageeierens arbeid med det psykososiale barnehagemiljøet (nytt kap. VIII i barnehageloven) i årene framover? 2. Hvordan veileder og påser barnehagemyndigheten at barnehageeierne oppfyller pedagognormen? 			

4.10 Grunnskole

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Alle elever har et godt og inkluderende læringsmiljø • Barn og unge som har behov for det, får hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensial • De ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse • Alle lykkes i opplæringen og utdanningen 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Elevundersøkelsen, 7.trinn, støtte fra lærerne	4,5	4,6	4,4
Nasjonale prøver, 8. trinn, mestringsnivå 1+2, lesing	25,5	36,5	24
Nasjonale prøver, 5.trinn, mestringsnivå 1, regning	25,4	52,5	23,1
Elevundersøkelsen, Motivasjon, 7.trinn	3,9	3,6	3,7
Grunnskolepoeng	39	40,8	43,2
Statsforvalterens bilde av området			
	Midtre Gauldal har 705 elever fordelt på 5 skoler. Kommunen har i løpet av de siste 10 årene hatt en nedgang i elevtallet på 6 %. 11,3 % av elevene har vedtak om spesialundervisning. Guttene er i denne sammenhengen overrepresentert (69%). Kommunen er med i Gauldalsnettverk. De har lang erfaring med samarbeid i regionen. Nettverket har noen felles satsinger, men også satsinger for enkeltskoler/kommuner.		
	Kommunen har en økning i grunnskolepoeng siste året, men likevel ligger det under nasjonale tall. I 2019 lå den på 39 poeng, mens i 2020 ligger den på 40,8 poeng. Tilsvarende nasjonale tall er 42 for 2019 og 43,2 for 2020. Elevundersøkelsesindikator, støtte fra lærer, har økt fra 4,5 til 4,6 på 7. trinn		
	Kommunen har svake resultater på nasjonale prøver for 5. trinn i regning. Her ser vi en dobling av andel elever som har resultater på mestringsnivå 1. På 8. trinn for lesing og regning skårer de 49 og 48, mens nasjonale tall er 50 og 50. Siste året er det store forskjeller mellom jenter og gutter i resultatene på nasjonale prøver for 8. trinn. Guttene skårer 45 poeng i lesing og regning, mens tilsvarende tall for jentene er henholdsvis 53 og 51. Elevenes motivasjon har gått noe ned fra 2019 til 2020, jf. Elevundersøkelsens indikator for motivasjon for 7. årstrinn, og er nå på 3,6 som er 0,1 under nasjonalt nivå. Av de elevene som mottar særskilt språkopplæring, har ingen morsmålsopplæring eller tospråklig fagopplæring. Singsås skole og Støren barneskole oppfyller ikke lærernormen.		
	Midtre Gauldal deltar i den nasjonale satsingen «Inkluderende barnehage - og skolemiljø». Midtveis i prosjektet erfarer vi at kommunen jobber godt med dette.		
 Gul	Resultater fra Nasjonale prøver, de siste årene, viser at det er en stor andel elever i Midtre Gauldal som befinner seg på det laveste mestringsnivået. Dette gjelder både for 5. og 8. trinn, og vi ser at utfordringen er størst blant guttene.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Midtre Gauldal har utfordringer i læringsresultater generelt, og for gutter spesielt 2. Kommunen oppfyller ikke lærernormen for alle skoler 3. Kommunens arbeid med elevenes medvirkning og at elevstemmen høres i skolens arbeid 			

4.11 Barnevern

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> Barn skal ha rett hjelp til rett tid (forsvarlige tjenester) Kommunen må gjøre nødvendige forberedelser i forkant av kommende oppvekstreform/barnevernreform (ikrafttredelse 1.1.2022), innenfor oppvekstfeltet generelt og innenfor barnevern spesielt. Kommunen skal ha en forsvarlig akuttberedskap utenfor barneverntjenestens arbeidstid 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Antall mottatte bekymringsmeldinger	54	37	IA
Antall avslutta undersøkelser	19	24	IA
Antall barn med hjelpetiltak pr 31.12	73	62	IA
Antall barn under omsorg pr 31.12	9	10	IA
Statsforvalterens bilde av området			
	Barneverntjenesten i Midtre Gauldal er med sine 6 årsverk en av fylkets minste.		
	Læringsnettverket i Fjellregionen er i drift, og samarbeider nå om tiltaksressurs både på hjelpetiltakssiden (miljøterapeut) og på fosterhjemsområdet (styrket oppfølging og veiledning av fosterhjem). Fjellregionen skal i 2021 starte opp med Tjenestestøtteprogrammet, som er et av tiltakene i den nasjonale kompetansestrategien på barnevernområdet. Barneverntjenesten har liten turn-over og lavt sykefravær (2019).		
	Midtre Gauldal er en liten barneverntjeneste, noe som kan være sårbart med tanke på kommende barnevernreform/oppvekstreform. I forberedelse av barnevernreformen/oppvekstreformen, er det nødvendig å planlegge hvordan kommunen skal lykkes med å overta økt faglig og økonomisk ansvar, samt sikre det helhetlige forebyggende arbeidet. I forslag til ny barnevernlov foreslås det å lovfeste at kommunen skal ha en plan for det forebyggende arbeidet, herunder avklaring av barnevernets rolle utover ivaretagelse av kjerneoppgavene. Det er i 2020 og 2021 avsluttet to hendelsesbaserte tilsynssaker, der det ble konkludert med lovbrudd i begge. I den ene (sak 2020/6029) ble det avdekket brudd på totalt åtte bestemmelser i barnevernloven.		
	Kommunen må sikre tilstrekkelig kapasitet i tjenesten til å løse de lovpålagte oppgavene. Kommunen må planlegge for hvordan tjenesten skal møte de foreslåtte kravene til kompetanse, gjeldende fra 2031. Tjenesten må sikre tilstrekkelig bredde i tiltakene, og kommunen må være forberedt på det økte ansvaret som kommer med barnevernsreformen/oppvekstreformen.		
 Gul	<p>Tjenesten har få ansatte, og har mange barn med hjelpetiltak. Det vil være krevende å ha en tilstrekkelig bred tiltaksvifte i en såpass liten tjeneste.</p> <p>Hendelsesbasert tilsyn har avdekket omfattende lovbrudd.</p> <p>Barneverntjenesten har også behov for å øke kompetansen med tanke på kommende økte kompetansekrav.</p>		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> Status i kommunens arbeid i forbindelse med barnevernreformen/oppvekstreformen Status i barneverntjenesten – kapasitet, utvikling av hjelpetiltak Bruk og nytte av det etablerte læringsnettverket i Fjellregionen 			

4.12 Klima og miljø

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Kommunene er gitt oppgaver og myndighet på hele klima- og miljøområdet, og kommunens oppfølging er avgjørende for å oppnå nasjonale miljømål. • Klimatilpasning og utslippskutt. • Avfallshåndtering, avløp og forurenset grunn. • Villreinforvaltning. • Bærekraftig utvikling – fritidsbebyggelse. • Infrastruktur (veg og bane) – E6, RV30 og Støren stasjonsområde. • Varig verna vassdrag. Samlet belastning og målsetningen om god økologisk tilstand. • Truede arter (hjelmrugg, stor elvebreddedderkopp og elvesandjeger). 			
Sentrale nøkkeltall	2018	2019	Landet 2019 ¹
Andel innbyggere tilknyttet anlegg der rensekrav er oppfylt (%)	97,5	11,4	41,1
Andel husholdningsavfall levert til materialgjenvinning, inkl. biologisk behandling (%)	32,6	29,5	40,8
1) Landet uten Oslo			
Statsforvalterens bilde av området			
	Kommunen har store arealer definert som nasjonalt villreinområde (Forollhogna). Kommunen har også store arealer definert som randområde til det nasjonale villreinområdet. Det er relativt stort trykk på fritidsbebyggelse i området. Byggingen vurderes som uheldig for å ivareta reinens leveområder i et langsiktig perspektiv. Det er også mye ferdsel på turstien fra Budalen til Forollhognatoppen. Ferdselen skaper trolig en viss barriereeffekt.		
	Kommunen deltar i klimanettverk (både lavutslippsnettverk og klimatilpasningsnettverk), og har søkt midler til klimasats. Klima- og energiplan, hvor klimatilpasning også vil være et tema, er under revidering.. Det er godt engasjement fra kommunen mht. Gaula, og spesielt prosjektet Helhetlig tiltaksplan for Gaula. Kommunen har godt samarbeid med vannområdekoordinator.		
	Grunnforurensningsdatabasen: Kommunen har administrator og/eller saksbehandler, men har kun fordelt 1 lokalitet. Det ser ikke ut til at kommunen har vært aktiv i basen siden 2017. Kommunen er under kravet for materialgjenvinning for husholdningsavfall, og det er ikke positiv trend. Kommunen har ikke utsortering av matavfall, men det er under innføring. Kommunen jobber ikke med tiltak mot fremmede planter og trær. Det er store svingninger i tallene på avløp fra 2018 til 2019, sannsynligvis på grunn av at en stor andel av innbyggerne er koblet til et av rensaneanleggene (oftest et stort kap. 14-anlegg). Dersom dette anlegget ikke oppfyller rensekravene et år, gir det store utslag i prosenttallet.		
	Vi nå er inne i FN's tiår for naturrestaurering, kommunen bør se etter områder som bør restaureres og tilbakeføres mot naturtilstand.		
 Gul	Kommunen vurderes til middels risiko, noe som skyldes bl.a. hensynet til villrein i plan/arealsaker, manglende tiltak mot fremmede arter og manglende oppdatering av Grunnforurensningsdatabasen.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kartlegging av naturverdier i forbindelse med arealsaker. 2. Overvåking av vannforekomster i kommunen. 3. Oppfølging av en langsiktig villreinforvaltning. 			

4.13 Landbruk

Fokusområder				
<ul style="list-style-type: none"> • Landbruk over hele landet. • Økt verdiskaping. • Bærekraftig landbruk med lavere utslipp av klimagasser. • Aktiv bruk av skog i klimasammenheng 				
Sentrale nøkkeltall		2019	2020	Landet 2020
Planteindikator		4,1	3,2	5,5 ¹
1) Gjennomsnitt for Trøndelag – Kilde Landbruksdirektoratet				
Statsforvalterens bilde av området				
	Midtre Gauldal er en stor jordbruks- og skogbrukskommune med gode produsentmiljø. Grovforproduksjon med sau, melk og ammeku er størst. Det er også en betydelig fjørfeproduksjon i kommunen. Seterdalene i Budalen er et av de Utvalgte kulturlandskapene i fylket. Skogbruket i kommunen er preget av stor aktivitet. På landbrukskontoret har det nokså nylig vært en total utskifting av bemanningen, det har ikke vært gjennomført noen forvaltningskontroll etter dette.			
	Kommunen har stor bevissthet rundt ras og stabilitet på skogarealene, og har tatt tak i det gjennom sin saksbehandling. Har hatt god oppfølging i forhold til foryngelseskontroller og vært en foregangskommune i forhold til utvida kontroller på skog. Positivt for jordvernet at kommunen ser ut til å imøtekomme våre innsigelser til kommunedelplanen for Støren.			
	Kommunen har størst andel båsfjøs i fylket, med 72% av melkeprodusentene. Kommunen er den største på seterdrift i fylket, med hele 28 setre i drift. Forvaltningen av UKL krever store ressurser fra kommunens side. Kommunen har mistet hjørnesteinsbedriften Norsk Kylling. Det er registrert for få tilskuddskontroller på skog i fagsystemet ØKS i 2019 og ingen i 2020. Fortsatt store utfordringer med hensyn til tilfredsstillende foryngelse. Tilrettelegging for utvikling med nye aktuelle utbyggingsarealer er utfordrende p.g.a. dyrka jord, en del flomutsatte arealer, verna vassdrag m.m.			
	For å tilfredsstillende løsdriftskravet, må det til en fornyelse i mange fjøs. Dette kan gi utfordringer knyttet til å beholde melkeproduksjonen og å beholde seterdriften. Har utviklingspotensiale i skogbruksaktivitet, men store utfordringer knyttet til topografi og rasutsatte områder. Oppdatert planverk vil bli et nyttig verktøy for kommunen framover innen arbeidet med arealforvaltning.			
 Gul	Midtre Gauldal kommune er en stor jordbruks- og skogbrukskommune med en stor saksmengde på alle fagområdene innenfor landbruksområdet. En så fullstendig utskifting av bemanning som man har hatt, setter store krav til kommunens system for internkontroll. Skal gjennomføres forvaltningskontroll hos kommunen i 2021.			
Sentrale tema				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Hvordan kan kommunen ta tak i utfordringen med kommende krav om løsdrift i melkeproduksjonen? 2. Hvordan vil kommunen følge opp kravet om tilfredsstillende foryngelse i årene framover? 3. Hvordan vil kommunen følge opp tilskuddskontroll på skog framover? 				

4.14 Reindrift

Fokusområder				
<ul style="list-style-type: none"> • Offentlige myndigheters ansvar når det gjelder Grunnloven § 108 og folkerettens regler om urfolk. • Reindriftens arealbehov skal ivaretas i alle planprosesser og reindriften skal sikres medvirkning. • Samordning av planlegging på tvers av kommune- og fylkesgrenser for å sikre reindriften sammenhengende bruksarealer. 				
Sentrale nøkkeltall	RBD¹ 2019²	RBD¹ 2020²	Kommune 2020²	RBO³ 2020²
Antall siidaandeler	5	5	IA	30
Reintall, sluttstatus pr 31.03 (antall)	1599	1576	IA	13757
Slakteuttak (tonn)	26	19	IA	157
Reinbeiteareal totalt (km ²)	IA	2235	101(5 ⁴)	IA
Særverdiområder for reindriften (km ²)	IA	922	0	IA
Minimumsbeiter – seine vinterbeiter (km ²)	IA	361	94(5 ⁴)	IA
1) RBD – Trollheimen sijte 2) Driftsårene 2018/19, 2019/20 3) RBO – Sør-Trøndelag/Hedmark reinbeiteområde 4) pst. av kommunens areal				
Statsforvalterens bilde av området				
	Det er Trollheimen sijte som driver reindrift i kommunen, i og rundt Gynnildfjellet. Sijten driver reindrift iht Trollheimenloven. Statsforvalteren er ikke kjent med at det er store utfordringer med leieavtalene i kommunen. Reinbeitet utgjør en mindre del av kommunens areal, men er viktig som vinterbeite for sijten (minimumsbeite). Rein fra Gåebrien sijte/Riast-Hylling reinbeitedistrikt beiter en del utenfor lovlig beiteområde i områdene øst for Gaula.			
	Kommunen deltar i et interkommunalt prosjekt om «Felles kunnskapsgrunnlag for beitebruken i Trollheimen». Det har vært dialogmøter mellom kommunen og Statsforvalteren om ulovlig reinbeite øst for Gaula. Kommunen deltar i interkommunalt plansamarbeid.			
	Kommunen er en stor hyttekommune og det er bygd i overkant av 40 nye hytter innenfor reinbeiteområdet de siste 20 årene, mange sør og øst for Langvatnet (<i>kilde: Inngrepsoversikt Trøndelag fylkeskommune</i>). Det gis mange dispensasjoner iht motorferdselsloven. Kommunen styrer etter en gammel arealdel, noe som medfører at det gis mange dispensasjoner fra kommuneplan.			
	Kommunalt planarbeid er kommunens hovedverktøy når det gjelder å ivareta reindriften arealbehov. Kommuneplanens arealdel er under revidering. Det er viktig at Trollheimen sijte gis mulighet til medvirkning ift. arealbruken i beiteområdet.			
 Grønn	God tilgang på plankompetanse og ressurser. Samfunnsdel og arealdel under revidering. Forutsatt at Trollheimen sijte gis reell medvirkning i planprosessene.			
Sentrale tema				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Interkommunalt samarbeid om «Felles kunnskapsgrunnlag for beitebruken i Trollheimen. 2. Hvordan ivaretas reindriften i planprosessene? 				

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG
Postboks 2600, 7734 Steinkjer